

SÖKANDE

CompuGroup Medical Sweden AB, 556349-5893

 Ombud: advokaten Christoffer Stavenow, jur. kand. Erik Sollenberg och
jur.kand. Hampus Stefansson
Stavenow & Partners Advokatbyrå AB
Skeppsbron 40
111 30 Stockholm

MOTPARTER

 1. Region Örebro län
Box 1613
701 16 Örebro

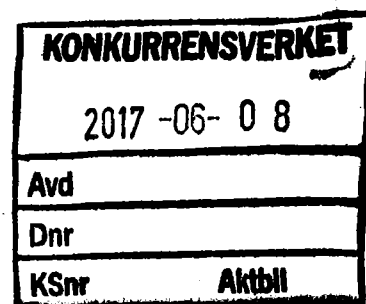
2. Västerbottens läns landsting
3. Landstinget Sörmland
4. Region Halland
5. Region Gävleborg
6. Landstinget Dalarna
7. Landstinget Blekinge
8. Landstinget Västernorrland
9. Region Norrbotten

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Region Örebro län (regionen) genomför för egen och ett antal regioners och landstings räkning upphandlingen ”Framtidens vårdinformationsstöd”, diarienummer 16RS2022. Regionen har bjudit in leverantörer att lämna anbud i upphandlingen, som genomförs genom så kallat selektivt förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU).

Av anbudsinbjudan framgår att upphandlingen avser en systemlösning med tillhörande driftstjänst inom ramen för framtiden vårdinformationsstöd. Upphandlingen ska genomföras i två faser. I fas 1 sker annonsering av anbudsinbjudan samt urval av anbudsgivare, där fem anbudssökande kommer inbjudas till att lämna anbud. I fas 2 sker utvärdering av inkomna anbud och tilldelning av upphandlingskontrakt.

I punkt 2.2 i anbudsinbjudan beskrivs upphandlingsobjektet, och ett antal områden och aspekter av den efterfrågade systemlösningen redovisas. Bland annat anges att upphandlingsobjektet ska ha flexibilitet att växa med verksamheternas behov och förutsättningar i omvärlden under hela avtalstiden. Innovationskraft och förmågan att på ett smidigt och säkert sätt utveckla och införliva nya lösningar ska vara en av upphandlingsobjektets främsta styrkor, tillsammans med en robust kärna som kan leverera den trygghet verksamheten kräver vid driftstart. Enligt punkt 3.4 kommer vid kvalificeringen av anbudssökande särskild vikt fästas vid anbudssökandes yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet. De krav som ställs i dessa avseenden framgår av kraven K1–K6. Under varje krav anges utvärderingskriterier och modell för poängsättning.

Regionen har meddelat CompuGroup Medical Sweden AB (bolaget) att bolaget inte är kvalificerat till fas 2 i upphandlingen då bolaget inte uppnått tillräckligt med poäng för att erhålla placering 1-5 i utvärderingen i fas 1.

Bolaget yrkar i ansökan om överprövning att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om.

Som skäl för sitt yrkande anför bolaget

- att regionen använt sig av oproportionerliga utvärderingskriterier som saknar en tillåten koppling till upphandlingsföremålet och därmed är utformade i strid med 11 kap. 2 § LOU,
- att regionen ställt beviskrav som inte finns med i den uttömmande listan i 11 kap. 11 § LOU och som därför strider mot denna bestämmelse, samt
- att regionen utformat utvärderingskriterierna på ett otydligt sätt som strider mot principerna om likabehandling och transparens som kommer till uttryck i 1 kap. 9 § LOU.

Den felaktiga utformningen av anbudsinvjudan har enligt bolaget medfört att det lidit skada, eller riskerar att lida skada.

Regionen, som för samtliga regioners och landstings talan i målen, bestrider bifall till bolagets yrkande.

PARTERNAS TALAN

Parterna anför sammanfattningsvis följande.

Bolaget

Regionen har ställt krav i anbudsinvjudan som saknar tillåten koppling till kontraktsföremålet och som inte är proportionerliga till de syften som regionen har angett. Enligt kravet K5 ska anbudssökanden vara proaktiv och lyhörd mot digitaliseringen och ha förmåga att omsätta detta i sitt produkt- och tjänsteutbud. Anbudssökanden ska vidare beskriva vision och utvecklingsstrategier för företaget. Kravet har inte någon koppling till kontraktsföremålet för upphandlingen, det vill säga en systemlösning för vårdinform-

ationsstöd, utan avser anbudssökandens verksamhet i sig. Bolaget har huvudsakligen fem produkter/tjänster, varav endast en är relevant för upphandlingsföremålet. Enligt utvärderingskriteriet K5.1 krävs dock att bolaget inger en ”roadmap” över hela sitt produkt- och tjänsteutbud. Detta krav går således utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att leverantörerna har kompetensen att leverera det som är föremål för kontraktet. Kravet medför även att de skilda faserna i den selektiva upphandlingen sammanblandas, då det i praktiken innebär att leverantörernas tjänster och produkter utvärderas redan i den selektiva fasen. Enligt kravet K6 ska anbudssökanden vara en partner på vägen mot den nationella visionen för e-hälsa. Anbudssökanden ska vidare beskriva hur realiseringen av framtidens vårdinformationsstöd bidrar till att göra Sverige bäst i världen på e-hälsa 2025. Inte heller detta krav har någon koppling till kontraktets föremål.

Genom kraven K5 och K6 begär regionen också bevis på leverantörernas tekniska och yrkesmässiga kapacitet som inte finns med i den uttömmande listan över sätt som leverantörer kan åläggas att visa sin tekniska eller yrkesmässiga kapacitet enligt 11 kap. 11 § LOU. Det finns enligt denna bestämmelse inte möjlighet att begära bevis på leverantörers produkt- och tjänsteutbud eller lyhörddhet mot digitaliseringen. De attribut som omnämns i 11 kap. 13 § LOU – yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet – utgör en del av den tekniska och yrkesmässiga kapaciteten. Denna bestämmelse medför således inte att en upphandlande myndighet kan ställa krav på andra bevis än de som anges i den uttömmande listan i 11 kap. 11 § LOU. Vissa av kraven i K5 och K6 innefattas dessutom inte i något av kriterierna i 11 kap. 13 § LOU. En ”roadmap” över ett produkt- och tjänsteutbud som efterfrågas i utvärderingskriteriet K5.1 visar vilka tjänster som leverantören avser att utveckla, men inte hur produkterna eller tjänsterna kommer att utvecklas. En ”roadmap” är således inte hänförlig till en leverantörs yrkeskunnande, utan är främst en fingervisning om leverantörens framtida produkt- och tjänsteutbud. En strategi för framtida anpassningar till nation-

ell e-hälsa, som efterfrågas i utvärderingskriteriet K6.2, är inte heller hänförlig till de kriterier som anges i 11 kap. 11 och 13 §§ LOU, utan är ett framåtsyftande krav på kommande tjänster. Dessa krav kan möjligen ställas i anbudsfasen, men det är inte möjligt att ställa dem i selekteringsfasen.

Vidare är de flesta av utvärderingskriterierna i anbudsinbjudan utformade på ett sådant sätt att det inte är möjligt för anbudssökandena att på förhand veta vad regionen tillmäter betydelse vid utvärderingen av anbudet. Kriterierna är genomgående mycket allmänt formulerade och det saknas en tydlig ledning för vad leverantörernas redogörelser ska innehålla för att erhålla en viss poäng. Kriterierna för poängsättning har heller inte några allmängiltiga eller självständiga betydelser, och kan därför inte tillämpas utan att regionen tar hänsyn till aspekter som inte framgår av underlaget i anbudsinbjudan och som anbudssökanden därmed inte kunnat beakta vid utformningen av anbudsansökningarna. Även om leverantörerna vet vilken information eller beskrivning som ska lämnas, är detta inte tillräckligt för anbudssökandena att veta hur de ska utforma sina anbud på ett konkurrenskraftigt sätt. Den stora poängskillnaden mellan de olika kriterierna, i kombination med att kriterierna är otydliga, ger regionen ett betydande utrymme för godtycke vid utvärderingen. Eftersom det saknas tydliga kriterier för bedömningen av anbudssökandenas redogörelser kan det inte garanteras att anbudssökandena behandlas lika. Som exempel kan nämnas kravet på ”roadmap” för leverantörens produkt- och tjänsteutbud i utvärderingskriteriet K5.1. Poängsättningen följer den modell som i princip gäller för alla utvärderingskriterier. Poäng tilldelas med 0, 1, 5 eller 10 beroende på om relevant beskrivning saknas eller leverantörens ”roadmap” är otydlig, tydlig respektive mycket tydlig. Det är dock inte möjligt för leverantörerna att förstå skillnaden mellan en tydlig ”roadmap” och mycket tydlig ”roadmap”.

Regionen

Det vårdinformationsstöd som nu upphandlas är mer funktionellt omfattande än nuvarande IT-stöd, och ska under minst tio år kunna utvecklas och möta såväl de egna verksamheternas behov som nationella krav och patienternas krav på delaktighet och tillgänglighet. Det är således inte endast fråga om ett specifikt system som upphandlas. Det stöd köps måste kunna följa utvecklingen och den leverantör som antas måste ha ett yrkeskunnande som gör att den klarar av det. Bedömningen utgår därför från ett mer omfattande åtagande avseende system, drift, underhåll och framför allt utveckling under hela avtalsperioden. Av anbudsintjudan framgår tydligt att en av de viktigaste förutsättningarna för att framtidens vårdinformationsstöd ska bidra till att bland annat uppfylla den nationella visionen för e-hälsa är att det finns möjlighet att tillföra innovativa och smarta lösningar på ett standardiserat och effektivt sätt.

Kraven K5 och K6 har tydligt samband med upphandlingsobjektet och är proportionerliga i förhållande till de mål som är uppsatta. Dessa krav syftar till att säkerställa att de leverantörer som går vidare till fas två har det yrkeskunnande som krävs för att vara en partner till regionerna och landstingen under avtalstiden. De krav som ställs i selekteringsfasen avser inte själva produktutbudet hos leverantörerna, men har en tydlig koppling till de tjänster som ska utföras. De uppställda kraven syftar till att säkerställa att selekterade leverantörer har det yrkeskunnande som uppdraget kräver. Någon sammanblandning mellan upphandlingsfaserna föreligger inte. Till exempel visar en tydlig ”roadmap” med fokus på upphandlingsobjektet att anbudssökanden har förmåga att omsätta sitt yrkeskunnande och sin förståelse för branschen i sitt produkt- och tjänsteutbud under avtalsperioden. Avsaknad av förmåga att ha en ”roadmap”, vara proaktiv och ha visioner rörande digitalisering i omvärlden innebär på motsvarande sätt en brist hos en aktör som verkar inom den marknad som upphandling omfattar.

Av punkt 3.4 i anbudsinbjudan framgår att särskild vikt kommer att fästas vid anbudssökandes yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet, vilket är en uttrycklig hänvisning till 11 kap. 13 § LOU. Bolagets hänvisning till den uttömmande listan i 11 kap. 11 § LOU är därmed inte relevant för kraven K5 och K6, då denna bestämmelse inte avser bedömning av yrkeskunnande som regleras i 11 kap. 13 § LOU.

Utvärderingskriterierna i anbudsinbjudan är transparenta och likabehandlande. Läser man kraven i sin helhet, tillsammans med det som framgår avseende regionens beskrivning av upphandlingsobjektet, framgår det tydligt vilka omständigheter som ska tas hänsyn till och efter vilka kriterier anbudssökandena kommer att bedömas. Det har inte tillkommit omständigheter som, om dessa vore kända för anbudssökandena, hade påverkat utformandet av ansökningarna. En mer detaljerad beskrivning skulle riskera att ge leverantörerna svaren redan i frågorna, och medföra att det för leverantörernas räkning snarare skulle röra sig om att bocka för regionens punkter. Det vore en olämplig modell för att bedöma om anbudsgivarna har det yrkeskunnande som krävs för uppdraget. Varken underlagens uppställning eller den faktiska bedömningen kan för den här typen av komplexa upphandlingar vara en automatiserad process. Ett visst mått av subjektivitet måste tillåtas de upphandlande myndigheterna, förutsatt att de grundläggande principerna inte träds för när. Av regeringens nyligen antagna upphandlingsstrategi framgår att den offentliga sektorn i egenskap av aktiv beställare kan driva på marknaden till att utveckla lösningar på viktiga samhällsutmaningar. En alltför strikt hållning till transparensprincipen går stick i stäv med detta mycket viktiga mål. För att uppnå de nyttor med upphandling som eftersträvas måste de upphandlande myndigheterna kunna ställa och utvärdera öppna frågor där det som ger mervärde inte i detalj är specificerat.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) är upphävd och har ersatts av lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, som trädde i kraft den 1 januari 2017. Enligt övergångsbestämmelserna till den nya lagen gäller dock den upphävda lagen för sådan upphandling som har påbörjats före ikraftträdandet.

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att en leverantör har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Vid den aktuella upphandlingen har selektivt förfarande använts. Med selektivt förfarande avses enligt 2 kap. 16 § LOU ett förfarande där alla leverantörer kan ansöka om att få delta, men endast anbudssökande som inbjuds av den upphandlande myndigheten att delta får lämna anbud. Vid selektivt förfarande får den upphandlande myndigheten enligt 11 kap. 3 § LOU begränsa antalet anbudssökande som den kommer att bjuda in att lämna anbud. Den upphandlande myndigheten ska i annonsen ange vilka kriterier eller regler som den kommer att tillämpa vid valet av anbudssökande, och det lägsta eller högsta antal anbudssökande som kommer att bjudas in.

Enligt 11 kap. 2 § får en upphandlande myndighet ställa krav på en lägsta nivå för anbudssökandes och anbudsgivares ekonomiska samt tekniska och yrkesmässiga kapacitet. Dessa ska överensstämma med bestämmelserna i 7–13 §§ samma kapitel. Omfattningen av den information som avses i 7–13 §§ samt de lägsta nivåerna för den kapacitet som krävs för ett visst kontrakt ska ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta.

Om den upphandlande myndigheten har ställt krav på en leverantörs tekniska och yrkesmässiga kapacitet ska denna enligt 11 kap. 10 § LOU kontrolleras och bedömas enligt 10 kap. 11 och 12 §§ LOU. Av 11 kap. 11 § första stycket LOU framgår att den tekniska kapaciteten får styrkas endast på ett eller flera av de sätt som anges i denna bestämmelse. 11 kap. 12 § reglerar möjligheten att åberopa andra företags ekonomiska, tekniska och yrkesmässiga kapacitet. Vid bedömningen av en leverantörs förmåga att fullgöra ett varukontrakt som innefattar monterings- eller installationsarbeten, tjänster eller byggentreprenad, får enligt 11 kap. 13 § LOU särskild vikt fästas vid yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet.

Principen om likabehandling innebär att alla leverantörer ska ges så lika förutsättningar som möjligt. Alla måste till exempel få den information som är av relevans för upphandlingen vid samma tillfälle. Med transparens avses främst skyldigheten för den upphandlande enheten att lämna information om upphandling och det praktiska tillvägagångssättet vid denna samt rätten för leverantörer att få tillgång till denna information så att de i förväg känner till vad som gäller vid upphandlingen. Proportionalitetsprincipen innebär att den upphandlande enheten i en upphandling inte får ställa större krav på leverantören eller leveransen än som behövs och vad som får anses vara ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen. Kraven ska således ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas (se prop. 2006/07:128 s. 132).

En upphandlande myndighet har stor frihet att själv utforma sin upphandling inom de ramar som ges av de allmänna principerna för offentlig upphandling. Även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när (se RÅ 2002 ref. 50 och RÅ 2010 ref. 78).

Förvaltningsrättens bedömning

En upphandlande myndighet får enligt 11 kap. 2 § LOU för sin kontroll av leverantörers lämplighet och sitt val av deltagare i en upphandling ställa upp vissa minimikrav på leverantörers ekonomiska samt tekniska och yrkesmässiga kapacitet. Leverantörer som inte uppfyller dessa krav får uteslutas från utvärderingen i en upphandling. Bolaget har inte uteslutits vid utvärdering i den aktuella upphandlingen, utan har bedömts uppfylla de minimikrav som ställts upp. För det fall att det ställts upp minimikrav enligt 11 kap. 2 § LOU som inte uppfyller lagens krav i någon del har det således inte orsakat bolaget någon skada.

Bolaget har gjort gällande att de upphandlande myndigheterna ställt krav på bevis som inte finns med i den uttömmande listan över tillåtna beviskrav i 11 kap. 11 § LOU.

I 11 kap. 11 § LOU anges att bestämmelsen avser krav på teknisk kapacitet, och begreppet yrkesmässig kapacitet är inte omnämnt. Utifrån lagens utformning i denna del är det något oklart om begreppen teknisk kapacitet och yrkesmässig kapacitet i dessa bestämmelser ska anses skilja sig åt. Kammarrätten i Göteborg har dock i dom den 9 november 2011 i mål nr 6749-11 funnit att begreppen yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet som regleras särskilt i 11 kap. 13 § LOU inte är samma sak som teknisk kapacitet, och att den uttömmande listan i 11 kap. 11 § inte hindrar upp-

handlande myndigheter från att begära in fler och andra typer av bevis än vad som där anges, under förutsättning att bevisen avser yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet. Förvaltningsrätten finner mot denna bakgrund de krav på bevis de upphandlande myndigheterna ställt i den nu aktuella upphandlingen som avser anbudssökandenas yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet inte står i strid med 11 kap. 11 § LOU.

Bolaget har vidare gjort gällande att kraven K5 och K6 är oproportionerliga, och att de saknar en tillåten koppling till upphandlingsföremålet. Bolaget anser även att K5 och K6 delvis inte avser sådana aspekter som får beaktas enligt 11 kap. 13 § LOU – det vill säga yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet.

Kravet K5 avser anbudssökandens innovationskraft och utvecklingsförmåga. De utvärderingskriterier som anges under detta krav är överlag framåtsyftande, och avser anbudssökandens planer för framtida produkt- och tjänsteutbud, omställningsförmåga i olika avseenden och strategier för utveckling, innovation och kompetensförsörjning. Enligt förvaltningsrättens uppfattning har denna typ av kriterier ett tydligt samband med föremålet för den aktuella upphandlingen, som avser ett åtagande att leverera ett komplext system av tjänster och produkter under en lång avtalsperiod, samt att utveckla detta system över tid. Det får i en sådan upphandling accepteras att kriterierna för att utvärdera anbudssökandenas leveransförmåga i den selektiva fasen är relativt allmänt hållna, och att de delvis avser anbudssökandens verksamhet i stort. Kravet K6 avser anbudssökandens anpassningsförmåga till nationell e-hälsa. Syftet med införandet av den efterfrågade systemlösningen är enligt anbudsinsbjudan bland annat att uppfylla den nationella visionen för e-hälsa. De utvärderingskriterier som anges under kravet K6 avser utveckling och nyttjande av kunskaps- och beslutsstöd inom framtidens vårdinformationsstöd, samt förmåga till framtida anpassningar för nationell

e-hälsa i olika avseenden. Även dessa kriterier är allmänt hållna, men avser tydligt leverantörens förmåga att tillgodose de upphandlande myndigheters mål för framtidens vårdinformationsstöd, samt de krav som kan ställas vad gäller framtida anpassning av informationsstödet till mål för nationell e-hälsa. Kraven K5 och K6 avser således anbudssökandenas förmåga att leverera den typ av produkter och tjänster som efterfrågas i upphandlingen, och syftar inte till att utvärdera någon specifik produkt eller tjänst. Förvaltningsrätten finner sammantaget att utvärderingskriterierna i denna del avser sådana aspekter av anbudssökandenas kapacitet som avses i 11 kap. 13 § LOU, att de har ett naturligt samband med föremålet för upphandlingen och att de står i proportion till de behov som ska täckas av upphandlingen.

Bolaget har slutligen gjort gällande att ett flertal av utvärderingskriterierna utformats på ett otydligt sätt som strider mot de grundläggande principerna om likabehandling och transparens.

Av anbudsinbjudan framgår vilka utvärderingskriterier som ska användas för urvalet av anbudssökande, och hur många poäng som ska tilldelas vid bedömningen av de olika kriterierna. Ett exempel på ett utvärderingskriterium som enligt bolaget är otydligt utformat är kravet på ”roadmap” över leverantörens produkt- och tjänstebud enligt utvärderingskriteriet K5.1. Enligt detta kriterium tilldelas 10 poäng för en mycket tydlig ”roadmap”, 5 poäng för en tydlig ”roadmap”, 1 poäng för en otydlig ”roadmap” och 0 poäng om relevant beskrivning saknas. Ett flertal andra utvärderingskriterier har utformats på motsvarande sätt. Av dessa utvärderingskriterier framgår vilken slags information som ska lämnas. Utformningen av modellen för poängsättning lämnar däremot ett visst utrymme för godtycklig bedömning vid utvärderingen av anbudssökandenas beskrivningar. Exempelvis finns inte någon närmare ledning i anbudsinbjudan kring vad som utmärker en tydlig respektive mycket tydlig ”roadmap”. Anbudsinbjudan skulle således kunna vara mer transparent i vissa delar vad gäller poängsättningen.

Vid utvärdering enligt kriterier av den typ som nu är aktuella torde det dock vara svårt att komma ifrån att den upphandlande myndigheten ges ett visst bedömningsutrymme vid poängsättningen, under förutsättning att utvärderingen genomförs på objektiva grunder utifrån de kriterier som anges i anbudsintjudan. Även om det inte finns en detaljerad beskrivning i den nu aktuella anbudsintjudan över vad som krävs för tilldelning av en viss poäng får förutsättningarna för poängsättningen ändå anses vara tillräckligt klara och tydliga för att varje rimligt informerad och normalt omsorgsfull anbudssökande, med utgångspunkt i anbudsintjudan i sin helhet och med beaktande av upphandlingsföremålets karaktär, ska kunna bilda sig en uppfattning om möjligheten att lämna en konkurrenskraftig anbudssökning. Att anbudssökandena inte fullt ut kunnat förutse utfallet av utvärderingen medför inte att utvärderingsmodellen brister i transparens.

Förvaltningsrätten finner således inte att det framkommit att anbudsintjudan utformats i strid med de grundläggande principerna om likabehandling och transparens. Det har inte heller framkommit att utvärderingen av anbudssökandenas beskrivningar skett i strid med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag. Ansökan om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Denna dom kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1B LOU).

Hans-Erik Jonasson
F.d. lagman

Föredragande har varit förvaltningsrättsjuristen Erik Ludvigsson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.